

Sheikh Mohammad Hassan Vakili

معرفت و شهود قلبی خداوند در دعای ابو حمزه ثمالی

تاریخ انتشار: شنبه ۱۰ رجب ۱۴۳۵

مَوْلَى الْعَالَمِينَ

در اینجا حضرت سجاد علیه السلام عرضه می‌دارد: اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي، خداوندا! به من ایمانی عطا کن که اینطور باشد که خودت در دل من داخل شوی، و مباشرت در دل من کنی؛ و تمام افکار و آراء من، آراء و افکار تو باشد!

آیا تصرف خدا در مؤمن را بطور مباشرت، معنی‌ای غیر از انکشاف حقیقت توحید در تمام مراحل آن از توحید ذاتی و اسمائی و صفاتی و أفعالی می‌تواند داشته باشد؟!

کلامی نورانی از مرحوم سید هاشم حداد و علامه طهرانی

معرفت و شهود قلبی خداوند دعای ابوحمزه ثمالی / اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي

ماه مبارک رمضان ماه مناجات و دعاست و ادعیه اهل بیت خزینه عالی‌ترین معارف الهی است. در اینجا به مطالعه کلام دو عارف عالی‌مقام حضرت آقای حاج سید هاشم موسوی حداد و حضرت علامه طهرانی قدس سرهما در شرح یکی از فقرات دعای شریف ابوحمزه می‌نشینیم که دلالت بر امکان معرفت و شهود قلبی خداوند دارد.

کلام مرحوم حداد: «إِيمَانًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي» معنی‌ای غیر از توحید می‌تواند داشته باشد؟ [۱]

در خاتمه دعای ابو حمزه ثمالی مروی از حضرت امام علی بن الحسین سید الساجدین علیهما السلام که از جمله ادعیه سحرهای ماه مبارک رمضان است از خدا می‌خواهیم:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيمَانًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي، وَ يَقِينًا حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ لَنْ يُصِيبَنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي، وَ رَضِيَنِي مِنَ الْعَيْشِ بِمَا قَسَمْتَ لِي؛ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ. [۲]

«بار خدایا! من از تو مسألت دارم ایمانی را به من بدهی که خودت بواسطه آن ایمان در دل من بیائی و بالمباشره قلب مرا تصرف نمائی، و یقینی را که با آن بدانم که هیچ گزندی و وارده‌ای به من نمی‌رسد مگر آنچه را که تو برای من مقدر نموده‌ای، و مرا از زندگانی به مقداری که برای من معین نموده‌ای و بهره داده‌ای راضی و خشنود گردانی؛ ای خداوند ارحم الراحمین!»

بَاشِرٌ يُبَاشِرُ مُبَاشَرَةً یعنی پوست بدن و بشره را به جایی رساندن؛ مثل بَشْرُوهُنَّ [۳] «با زنان مباشرت کنید» و پوست بدن را به بدن آنها برسانید، که کنایه از جماع و آمیزش است. وَ لَا تُبَشِّرُوهُنَّ [۴] همین معنی را دارد.

در اینجا حضرت سجاد علیه السلام عرضه می‌دارد: خداوندا! به من ایمانی عطا کن که اینطور باشد که خودت در دل من داخل شوی، و مباشرت در دل من کنی؛ و تمام افکار و آراء من، آراء و افکار تو باشد!

آیا تصرف خدا دل مؤمن را بطور مباشرت، معنی‌ای غیر از انکشاف حقیقت توحید در تمام مراحل آن از توحید ذاتی و اسمائی و صفاتی و أفعالی می‌تواند داشته باشد؟! [۵]

و عجیب اینجاست که در تمام دعاهای شبهای دهه آخر شهر مبارک رمضان از شب بیست و یکم تا سی‌ام، این دعا در تمام آن اُذعیه با عین همین عبارت تکرار شده است. بدین معنی که چون دهه سوّم افضل اوقات ماه رمضان است و مرد مؤمن صائم بواسطه تقرب به خدا و دعا و مناجات و قرائت قرآن و غیرها روحش صفا پیدا کرده است، اینک قابل استفاضه از فیوضات غیبیه الهیه شده و لیاقت اینگونه دعا را پیدا کرده است که از خدایش بخواهد که رفع جمیع حجابها را از او بنماید، و او را به مقام توحید کامل برساند، و ذات اُقدسش در قلب وی متجلی گردد. و حقاً این فوز عظیمی است.

ملاحظه کنید عین این عبارت مکرره را در تمام دعاهای این دهه مبارکه که برکتش از دو دهه پیشین افزون است:

أَسْأَلُكَ أَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ، وَأَنْ تَجْعَلَ اسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ، وَرُوحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ، وَإِحْسَانِي فِي عَلِيِّينَ، وَإِسَاءَتِي مَغْفُورَةً؛ وَأَنْ تَهَبَ لِي يَقِينًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي، وَإِيمَانًا يُذْهِبُ الشَّكَّ عَنِّي، وَتُرْضِيَنِي بِمَا قَسَمْتَ لِي! [۶]

«من از تو تقاضا می‌کنم اینکه درودت را بر محمد و آل محمد بفرستی، و نام مرا در این شب در زمره سعاداء، و روح مرا در جمله شهداء قرار دهی، و نیکوئی و احسان مرا در مکانی رفیع بپذیری، و گناه و سیئه مرا در مورد غفرانت بگذاری، و به من یقینی را عنایت کنی که با آن خودت در دل من و اندیشه من مباشرت داشته باشی، و به من ایمانی را مرحمت فرمائی که با آن شک و ریب از من زدوده گردد، و مرا به آنچه سهمیه من از رزق و روزی و مقدرات معین نموده‌ای راضی و خرسند کنی!»

فرمایش علامه طهرانی در شرح اللهم انی اسألك ایماناً تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي [۷]

«و در پایان دعای ابو حمزه ثمالی که در سحرهای ماه مبارک رمضان خوانده می‌شود [۸] حضرت امام زین العابدین علیه السلام به درگاه حضرت رب العزة عرضه می‌دارد:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ إِيْمَانًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي، وَ يَقِينًا حَتَّى أَعْلَمَ أَنَّهُ لَنْ يُصَيِّبَنِي إِلَّا مَا كَتَبْتَ لِي، وَ رَضْنِي مِنَ الْعَيْشِ بِمَا قَسَمْتَ لِي؛ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.

و معنی ایماناً تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي آنست که: خودت بیائی در دل من و در تصدّی و اختیار امور من، خودت مباشرت داشته باشی. و با این مباشرت بدون هیچ رادعی و مانعی از اراده و اختیار من و یا خواست و اراده دیگری، خودت در کانون اعمال و افعال و صفات و عقائد و اراده و قصد و نیت، همه و همه، از من سلب اختیار کنی و اراده خودت بجای اراده من بنشیند، یعنی اراده من عین اراده تو گردد؛ و این معنی‌ای است عظیم در مقام توحید و درجه عالی عرفانیه.

و جالب اینجاست که در ده عدد دعاهاى شبهای دهه سوّم ماه مبارک رمضان با وجود آنکه با یکدیگر مختلف المضمون هستند ولیکن همگی در این فقرات مشترک می‌باشند که: لَكَ الْاَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ وَ الْاَمْثَالُ الْعُلْيَا وَ الْكِبْرِيَاءُ وَ الْاِلَاءُ؛ اَسْأَلُكَ اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ وَ اَنْ تَجْعَلَ اِسْمِي فِي هَذِهِ اللَّيْلَةِ فِي السُّعْدَاءِ وَ رُوْحِي مَعَ الشُّهَدَاءِ، وَ اِحْسَانِي فِي عَلِيِّينَ، وَ اِسْأَتِي مَغْفُوْرَةً؛ وَ اَنْ تَهَبَ لِي يَقِيْنًا تُبَاشِرُ بِهِ قَلْبِي، وَ اِيْمَانًا يُذْهَبُ الشُّكُّ عَنِّْي، وَ رِضًى بِمَا قَسَمْتَّ لِي.